

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นการสื่อสารที่สำคัญของมนุษย์ เป็นสัญลักษณ์ของความคิด มนุษย์ใช้ภาษาในการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และความต้องการต่างๆ เพื่อให้ตนเองได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ต้องการ นอกจากนั้นภาษายังเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเรียนรู้ และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ภาษาประกอบด้วยการใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูด รวมถึงกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาประสบการณ์ที่ได้รับในครั้งแรกของชีวิต นอกจากนี้ความสามารถด้านภาษาของเด็กยังส่งผลถึงความสามารถด้านการเรียนรู้ในอนาคต (Kelly & Sally, 2542 อ้างใน ปรียววรรณ, 2547)

ภาษาเกิดขึ้นครั้งแรกเป็นภาษาที่ไม่ได้แสดงถึงความคิด เป็นช่วงระยะเวลาที่ความคิดกับภาษาไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่เมื่อเด็กมีพัฒนาการมากขึ้น ความคิดกับภาษาจะเริ่มมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ความคิดถูกแสดงให้เห็นออกมาผ่านทางภาษา ซึ่งภาษาที่แสดงออกมามีความเป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น ก็เป็นผลสืบเนื่องจากการใช้ความคิดที่มากขึ้น (Vygotsky, 2529 อ้างใน พิมพ์ศิริ 2546) ดังนั้น ภาษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความคิด และในขณะเดียวกันเราก็พัฒนาภาษาโดยผ่านการคิดด้วยเช่นกัน ความสัมพันธ์ที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันนี้ ทำให้เกิดความเชื่อที่ว่า พฤติกรรมทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา สามารถนำไปสู่การเพิ่มพัฒนาการทางความคิดได้

การเรียนรู้ภาษาของเด็ก เกิดขึ้นได้จากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้เคียง เช่น พ่อ แม่ พี่น้อง ครู และอิทธิพลของบริบทรอบตัวเด็ก การมีส่วนร่วมของแม่ จะช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ด้านภาษา และมีพัฒนาการด้านสังคมได้ดีและเร็วขึ้นด้วย โดยเฉพาะถ้าเด็กเติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาพและเสียงต่างๆ รวมทั้งเด็กควรได้ยินเสียงพูดของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา คุณภาพของการดูแลและให้การศึกษาคือในวัยแรกเริ่มจนถึงประมาณสี่ขวบครึ่ง จะมีผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กในอนาคต คือเด็กซึ่งได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดี และมีคุณภาพจากแม่หรือพ่อ หรือจากคนในครอบครัว โดยไม่จำเป็นต้องไปที่สถานดูแลเด็ก จะมีพัฒนาการด้านภาษาที่ดี และเร็วกว่าเด็กซึ่งขาดการดูแลเอาใจใส่โดยทั่วไป

การช่วยเหลือจากพ่อแม่ และการลงมือทำเป็นขั้นตอน ผ่านการเล่นและกิจกรรมต่างๆ จึงจะช่วยให้

เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษาได้อย่างสมบูรณ์ พ่อแม่ควรร่วมมือกันจัดประสบการณ์ทางภาษาที่กว้างขวาง และเหมาะสมกับวัยให้แก่เด็ก โดยมีส่วนช่วยให้เด็กได้พูดคุยสนทนา พาไปสัมผัสกับสถานที่ต่างๆ แล้วอธิบายซักถาม การอ่านหนังสือให้ฟัง ให้เด็กดูโทรทัศน์ ประสบการณ์ต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีขึ้น และได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น มีความคิดที่กว้างขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นการส่งเสริมภาษาให้เด็กได้มีพัฒนาการทางภาษาได้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ

การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาในเด็กนั้น มีหลายองค์ประกอบที่สำคัญ ไม่ใช่เฉพาะทางสติปัญญาเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงวุฒิภาวะ และสภาพแวดล้อมด้วย เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีพัฒนาการต่อจากวัยทารกอยู่ในช่วงอายุ 3-5 ปี ซึ่งนักจิตวิทยาและนักการศึกษา ต่างให้ความสำคัญกับเด็กในวัยนี้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเด็กในช่วงอายุ 5 ปีแรก ซึ่งถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาแห่งการเรียนรู้และมีพัฒนาการทางด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นในด้านการเจริญเติบโตทางร่างกาย ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสัดส่วนในรูปแบบที่ใกล้เคียงกับวัยผู้ใหญ่มากขึ้น ความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อและอวัยวะต่างๆ รวมถึงรูปแบบการคิดอ่าน การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม ตลอดจนการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองอย่างเต็มที่ซึ่งโดยปกติเด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการที่สำคัญคือ พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางอารมณ์ พัฒนาการทางสังคม และพัฒนาการทางภาษา ซึ่งเด็กในวัย 4-5 ขวบ จะสามารถบอกชื่อนามสกุลและที่อยู่ได้ รู้จักเพศของตัวเอง แต่งประโยคโดยใช้คำ 5-6 คำ ชอบถามทำไม เมื่อไร อย่างไร และถามความหมายของคำ ยังคงสับสนระหว่างเรื่องจริงกับเรื่องเล่าในหนังสือเด็ก ชอบเรื่องสนุก ตลก และชอบภาษาแปล

เด็กแต่ละคนอาจมีพัฒนาการที่มีความแตกต่างกัน สำหรับเด็กบางคน ต้องการความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมที่ได้มาซึ่งการเรียนรู้เพียงเล็กน้อย ขณะที่เด็กคนอื่นๆ สามารถเรียนรู้แบบก้าวกระโดดต่อไปได้ด้วยการได้รับความช่วยเหลือที่น้อยมาก และเป็นไปได้ที่ว่า เด็กๆ อาจต้องการความช่วยเหลือในการเรียนรู้ในเรื่องบางเรื่องมากกว่าเรื่องอื่นๆ ดังนั้น เด็กจะมีการตอบสนองต่อการได้รับความช่วยเหลือที่แตกต่างกันในแต่ละครั้งที่เกิดกระบวนการเรียนรู้ เช่น เด็กที่ใช้ภาษาได้ดี จะไม่มีความรู้สึกลังเลที่จะสรุปแนวความคิดที่ได้มาจากการอ่านเพื่อความเข้าใจ

การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เป็นแม่ จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญา พัฒนาการด้านภาษา การพัฒนาชีวิตทางสังคม และส่งผลต่อการพัฒนาการด้านอื่นๆ ด้วย โดยการเป็นผู้ส่งเสริม เกื้อหนุนพัฒนาการด้านภาษา เด็กจะได้ผ่านขั้นพัฒนาการต่างๆ และเติบโตโดยมีพื้นฐานที่เหมาะสมในการพัฒนาตนเอง ให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมต่อไป แม้นอกจากจะมีบทบาทในการ

อบรมเลี้ยงดูแล้ว ยังมีบทบาทที่สำคัญต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ซึ่งมักมีโอกาสน้อย และ เป็นแบบอย่างในการฝึกพูดแก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้น และสามารถพัฒนาได้ อย่างเต็มศักยภาพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษากระบวนการ การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านการพูดภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และผลของการส่งเสริมที่มีต่อพัฒนาการทางด้านการพูดภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ของเด็กหญิง อายุ 4 ขวบ โดยการเก็บข้อมูลจากมารดา

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งผู้ศึกษาได้เข้าไปเป็น ส่วนหนึ่งของครอบครัว เด็กหญิงอายุ 4 ขวบ โดยการเก็บข้อมูล ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษารายกรณี (Case Study)

กรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กหญิง อายุ 4 ขวบ หนึ่งคน ใน อ.เมือง จ.เชียงใหม่

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ศึกษาในครั้งนี้คือ กระบวนการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา และผลของการ ส่งเสริมที่มีต่อพัฒนาการทางด้านการพูดภาษาไทย และการพูดภาษาอังกฤษ

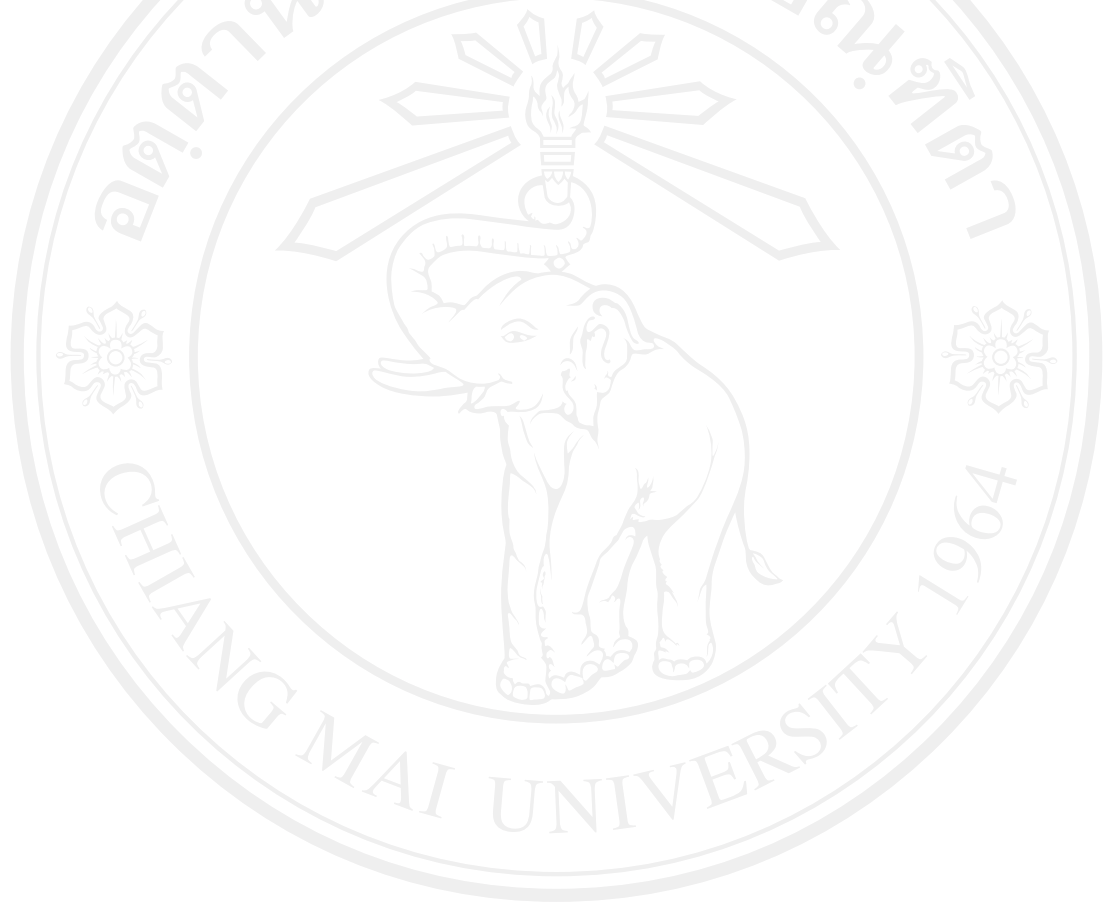
นิยามศัพท์เฉพาะ

พัฒนาการทางภาษา หมายถึง ความสามารถทางภาษาของเด็กอายุ 4 ขวบ ในการสื่อสาร ตั้งแต่การออกเสียง คำพูด และการใช้สีหน้าท่าทาง อากัปกริยา ที่แสดงออกถึงความสามารถใน การติดต่อระหว่างบุคคล หรือผู้อื่น

บทบาทของมารดาในการเก็บข้อมูล หมายถึง การช่วยเหลือ ชี้แนะกรณีศึกษาในด้าน พัฒนาการทางภาษา ไม่ว่าจะเป็นการจัดสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรม การช่วยเหลือในทุกๆด้าน เช่น การแก้ไขคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ถูกต้อง การสอนเพิ่มเติมจากบทเรียนที่กรณีศึกษาได้เรียนรู้ จากโรงเรียน เพื่อให้กรณีศึกษาได้รับความรู้อย่างเต็มศักยภาพ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ได้ทราบถึงกระบวนการการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา และผลของการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ของเด็กหญิงอายุ 4 ขวบ
2. ผลการศึกษาสามารถนำไปเป็นข้อมูลหนึ่งที่สามารถเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กเล็กต่อไปได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved